

POSTANOWIENIE

Dnia 30 grudnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Joanna Misztal-Konecka

w sprawie z powództwa S. U.
przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Prokuratora Rejonowego w K., Prezesa Sądu Rejonowego w K., Prezesa Sądu Okręgowego w K.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 30 grudnia 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 18 września 2020 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. nie obciąża skarżącego kosztami postępowania kasacyjnego;**
- 3. zasądza od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w (...) na rzecz adwokata T. M. kwotę 3600 zł (trzy tysiące sześćset złotych) powiększoną o należny podatek od towarów i usług, tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu powodowi w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

1. Wyrokiem z 18 września 2020 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację powoda S.U. od wyroku Sądu Okręgowego w K. z 2 października 2019 r., w sprawie przeciwko Skarbowi Państwa o zapłatę i orzekł o kosztach procesu.

2. Od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną wywiódł powód, powołując się na naruszenie art. 417² K.c., art. 448 K.c., art 5 K.c. z art. 417 § 1 K.c. i art. 24 § 1 K.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

3. Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ K.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 K.p.c., nie służy zaś merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 K.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 K.p.c.), gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 K.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których mowa w art. 398⁹ § 1 K.p.c.

Dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 K.p.c. konieczne jest zawarcie w skardze kasacyjnej odrębnego wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, zawierającego profesjonalny wywód prawny nawiązujący do wskazanych w art. 398⁹ § 1 K.p.c. przesłanek przedsądu ze wskazaniem, które z nich występują w sprawie i z uzasadnieniem stanowiska skarżącego (postanowienie Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06). Ze względu na odmienny cel instytucji przedsądu i jej odrębne oraz kwalifikowane przesłanki, wskazanie i uzasadnienie okoliczności decydujących o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie może polegać na odwołaniu się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. W prawidłowo sporządzonej skardze kasacyjnej oba powyższe elementy muszą pojawić się oddzielnie i autonomicznie. Sąd Najwyższy nie jest bowiem trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę kasacyjną, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia, wnoszonym i rozpoznawanym nie tylko w interesie skarżącego, ale przede wszystkim w interesie publicznym.

4. Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na występowanie w sprawie przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 K.p.c.

Podał, że skarga kasacyjna jest oczywiście zasadna w zakresie zarzutu naruszenia przepisów prawa materialnego art. 417² K.c. i art. 448 K.c., a także art. 5 w zw. z art. 417 § 1 K.c. W jego ocenie Sąd Apelacyjny w sposób niedopuszczalny przyjął, że w niniejszej sprawie brak jest podstaw do przyjęcia, by Skarb Państwa mógł ponieść odpowiedzialność za naruszenie dóbr osobistych powoda, a w konsekwencji także oddalił żądanie pozwu w zakresie zasądzenia na rzecz S. U. stosownego zadośćuczynienia. Sam fakt prowadzenia przeciwko S. U. postępowania karnego przez okres ponad 14 lat i wynikające stąd istotne komplikacje w jego życiu osobistym i zawodowym, utrata zdrowia, pozbawienie środków do życia powinny stanowić podstawy dla przyjęcia odpowiedzialności Skarbu Państwa.

5. Dla skutecznego powołania w skardze przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 K.p.c. konieczne jest wykazanie przez skarżącego kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego mającej charakter

oczywisty, widoczny *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 16 czerwca 2016 r., IV CSK 729/14; z 15 lipca 2015 r., IV CSK 17/15; z 9 kwietnia 2018 r., I CSK 725/17; z 5 kwietnia 2019 r., IV CSK 412/18). Nie wystarcza przy tym oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, jeżeli nie spowodowało ono wydania oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi zatem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (np. postanowienie Sądu Najwyższego z 8 października 2015 r., IV CSK 189/05).

6. Skarżący nie przedstawił przekonujących argumentów świadczących o występowaniu w sprawie tak rozumianej oczywistej zasadności skargi kasacyjnej.

Sąd Apelacyjny uznał, że postępowanie karne prowadzone przeciwko powodowi nie wykazuje cech bezprawności, gdyż powód nie wykazał zarzutów w zakresie nierzetelności, niestaranności i przewlekłości tego postępowania. Długi okres prowadzenia postępowania przygotowawczego nie wynikał z uchybień po stronie Prokuratury, lecz z mnogości pokrzywdzonych zgłaszających się do sprawy, obszerności materiału dowodowego, który należało zebrać i ocenić oraz okoliczności związanych ze złym stanem zdrowia samego powoda. Okoliczność, że niektóre z terminów rozpraw były odwoływane nie świadczy sama w sobie o braku rzetelności i należytego przygotowania sądu do prowadzenia postępowania. Sam w sobie fakt, iż postępowanie karne przeciwko powodowi trwało długo nie może automatycznie przesądzać o bezprawności wykonywania w tym zakresie władzy publicznej, a okoliczność, iż powód został ostatecznie uniewinniony nie rozstrzyga sama w sobie o bezprawności prowadzonego przeciwko niemu postępowania karnego.

Argumentacja zawarta w skardze kasacyjnej ogranicza się do zanegowania stanowiska Sądu Apelacyjnego i podania własnej oceny rozstrzygnięcia przez skarżącego. Poza własnym subiektywnym odczuciem, że zaskarżony wyrok jest nieprawidłowy skarżący nie podał jednak konkretnych okoliczności świadczących o tym, że w sprawie doszło do kwalifikowanego, widocznego bez potrzeby głębszej analizy, naruszenia przepisów prawa, które prowadziłyby do wydania oczywiście

nieprawidłowego orzeczenia. O zasadności skargi nie świadczy argumentacja skarżącego, że sam fakt prowadzenia przeciwko niemu postępowania karnego przez ponad 14 lat powinien stanowić podstawę dla przyjęcia odpowiedzialności Skarbu Państwa. O nieuzasadnionej zwłoce prowadzącej do przewlekłości postępowania można mówić tylko wtedy, gdy sąd przez dopuszczenie się nieterminowości lub podejmowanie nieprawidłowych czynności nie wydał rozstrzygnięcia co do istoty sprawy we właściwym, stosownym czasie. Inaczej mówiąc, gdy z winy sądu doszło do nieuzasadnionej zwłoki w merytorycznym rozpoznaniu sprawy (postanowienia Sądu Najwyższego z 15 kwietnia 2015 r., IV CSP 1/15 i z 22 czerwca 2016 r., III CSP 1/16). W rozpoznawanej sprawie Sąd Apelacyjny ustalił, że nie było takich okoliczności, a swoje stanowisko szczegółowo uzasadnił. Skarżący nie zgadza się z tą analizą, sama jednak subiektywna ocena rozstrzygnięcia przedstawiona przez powoda nie stanowi o tym, że w sposób dostateczny wykazał on, że w sprawie zachodzi przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 4 K.p.c.

7. Z tych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 K.p.c.). Ze względu na trudną sytuację materialną skarżącego o kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono zgodnie z art. 102 w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ K.p.c.

O wynagrodzeniu pełnomocnika z urzędu za pomoc prawną udzieloną powodowi w postępowaniu kasacyjnym orzeczono zgodnie z art. 29 § 1 ustawy z 26 maja 1982 r. - Prawo o advokaturze w zw. z § 8 pkt 7 w zw. z § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu.

